

Единъ брой 2 гроша

ТУРЦИЯ

Единъ брой 2 гроша.

ВѢСТНИКЪ ЗА ПОЛИТИКА, НАУКА, КНИЖЕВНОСТЬ, ЗЕМЛЕДѢЛЕ И ТЪРГОВІЯ.

ТУРЦИЯ излизува сѣка сѣбота на голѣмъ листъ, и сѣки вторникъ на малѣкъ. Годишната цѣна за въ Имперіята, по царската поща, е 4 бѣли меджиѣта; вънъ отъ Имперіята, 5. Спомоществованіята трѣбува да сѣ годишни и прѣдплатени. Писмата за редакціята сѣ надписуватъ до Н. Геновича, редактора и издателя на вѣстника. Външните настоятели отговарятъ за вѣстника. Подписката на спомоществованіята става въ Циградъ-Бейоглу, Асмаѣ-Меджиѣ №23.

ПОЛОЖЕНИЕТО НА ЧЕРКОВНИТИ НАШИ РАБОТИ.

Мѣчно нѣщо е за единъ младъ народъ да са сдобіе съ човѣцы които да му даватъ мѣдри и спасителни сѣвѣти съ помощта на които да може да влѣзе свободно въ редовния пѣтъ на възрожденіето и на цивилизаціята.

Когато единъ такъвъ народъ има хора наистинѣ разумни, този народъ отива положително къмъ по добри сѣдби.

Нѣтъ противното са случавя у този исти народъ когато той са люлѣе отъ мнимоспособни лица съ плитки съображенія.

Съ други думи, хиляди пѣти сѣ честити тѣзи народи които са радуватъ съ мѣжи наистина просвѣтени.

Нѣтъ толкось хиляди пѣти сѣ злочести онѣзи народи, които сѣ лишени отъ хора съ тѣзи добри качества.

Тѣзи разсѣженія ни бѣхъ нужни за да оцѣнимъ, както трѣбува, неразумната постѣпка която са направи по Богоявленіе.

Нѣй казваме неразумна постѣпка, защото тя бѣше повече дѣло на смѣли отъ колкото на добръ-мислящи духове.

За какво са касай? Касай са за служеніето на владыцѣти ни безъ волята на Високата Порѣта.

И първо първо, нѣй ще исповѣдаме съ жалость че туй служеніе не са пріе съ благоволеніе отъ царското правителство.

Причината на това сѣ самити владыци които не си дадохъ добръ смѣтка за слѣдствието на постѣпката си.

Нѣй сми далечъ да осѣждами рѣшителността, когато тѣзи рѣшителность са основава на закона, на опыта и на просвѣтенія патриотизмъ.

Работата е че пастирѣти ни като постѣпихъ както го направихъ, тѣ излѣзохъ вънъ отъ прѣдѣлитѣ на тѣзи мѣдри начала.

За оногози който е въ теченіе на работитѣ, той знае че владыцѣти ни не са оставихъ да живѣятъ на Ортакой освѣнъ подъ формално задѣлженіе да не служатъ.

Той ще припознае сѣщо тѣй че като прѣстѣпихъ това свято задѣлженіе, тѣй станахъ двойно виновати и прѣдъ В. Порѣта и прѣдъ народа.

Тѣ сѣ виновати прѣдъ царското правителство за това че нарушихъ задѣлженіето което бѣхъ зели прѣдъ него че нѣма да служатъ.

Тѣ сѣ виновати още прѣдъ народа за това че като са поведихъ подиръ сѣвѣтитѣ на нѣкои себелюбцы, тѣ изгубихъ благоволеніето на царското правителство въ народната ни работа.

Кой каквото ще да казва, нѣ нѣй сми были сѣкоги на мѣнѣе че едно служеніе на владыцѣти ни не може да рѣши въпроса ни.

Нѣй сми мислели даже сѣкоги че една

такъвъ постѣпка не може да ни отведе освѣнъ къмъ други вѣри.

Защото, въ този случай, гонени както ще бѣдемъ отъ православнитѣ, нѣй не ще са забавимъ да прибѣгнемъ къмъ една отъ тѣзи вѣри.

Нѣй не отказваме съ това свободата на сѣвѣстѣта въ държавата. Такъвъ не е нашата мисль. Тѣзи свобода на сѣвѣстѣта съществува; нѣ въ границитѣ на съществуващитѣ черковни началства.

Самата здрава логика на работитѣ ни заповѣдува прочее да излѣземъ отъ чикмасъ-сокака въ който са намираме съ благоразумни и миролюбиви усилія.

Споредъ насъ, тѣзи благоразумни и миролюбиви усилія състоятъ не въ дѣтински постѣпки, нѣ въ добръ изразени молби къмъ царското правителство за приспособленіето на царскія фирманъ.

Нѣй трѣбува да са държимъ за този фирманъ, защото нѣй въ него намираме, рано или късно, самата дѣска на духовната ни организація и на духовното ни спасеніе.

Нѣ ако бы да ставатъ нѣкои прѣговори за спорода, нѣй не трѣбува да са стрѣми за това че тѣ не могатъ да са слѣдватъ и да сполучатъ, ако не сѣ основани на царскія фирманъ.

Нѣй можемъ да увѣримъ даже че една спорода която да не отговаря на народнитѣ желанія не може да са подпише отъ нѣкой Българинъ, каквото и да казватъ нѣкои демагоги.

Какво трѣбува да заключимъ прочее отъ сичко това? Нѣй трѣбува да заключимъ двѣ нѣща.

Първото е, че владыцѣти ни не трѣбува вече никоги да служатъ безъ позволеніето на царското правителство, защото тѣ виждатъ че съ това работата са забъркува повече отъ колкото да са опразни.

И второто, че народа ни трѣбува да има довѣріе въ благоволителното расположеніе на правителството за приспособленіето на царскія фирманъ когато му доде врѣмето.

Нѣй не ще свършемъ безъ да кажемъ на царското правителство: вѣй ще изпълните една отъ най святитѣ длѣжности ако расправите по скоро народната ни работа.

И на народа: имай търпение; имай довѣріе въ правдата на твоя-та сѣдба, защото тя скоро ще въстѣржествува; нѣ пази са отъ глупави пріятели.

ОБЩИ НАСТАВЛЕНІЯ ОТПРАВЕНИ ДО СИЧКИТИ ВѢСТНИЦИ.

Да са води сѣкоги отъ беспристрастіето и умѣренността, да са въздържя отъ сѣкакви личности и докѣнителны думи които имѣтъ за неизбѣжна сѣтнина да възбудятъ страститѣ и да посѣятъ смѣщеніе и раздоръ между хората и народитѣ, такъ-

визи сѣ, излишно бы было да са каже, най сѣществениитѣ длѣжности на сѣки вѣстникаринъ въ Турско.

За зла честь, въ тѣзи послѣдни врѣмена потвърди са че една частъ отъ вѣстницѣти, като разглѣдуваше въпроси касателно до вътрешното управленіе, или до вънкашината политика, или най сетѣ до различнитѣ богослуженія, припознати въ Държавата, забрави длѣжноститѣ си и слѣдува една линія на поведеніе діаметрално противоположна на тѣзи начала.

Едно такъвъ състояніе на работитѣ като не може повече врѣме да са търпи, управленіето на печата, споредъ високата заповѣдъ която прѣй за това отгорѣ, спѣши да напомни на господа вѣстникарѣти, че тѣ трѣбува да са ограничаватъ строго, въ упражненіето на свободата на разискуваніето, която царското правителство имъ припознава, въ прѣдѣлитѣ начертани отъ благоприличіята и отъ закона на печата: да не помѣстятъ въ вѣстницѣти си нѣща неопрѣдѣлени и пристрастни и съ единъ духъ на систематическо зачерненіе, и да внимава въ най-много щото рѣченіяти начала да са пазятъ строго къмъ богослуженіята и вѣрити.

Ако стане ново нарушеніе, управленіето на печата ще са принуди съ жалость да приспособи закона въ сичката му строгость. (Официално).

АЙДЖНСКИЙ ЖЕЛѢЗЕНЪ ПѢТЪ

Прочитае въ «Търговскій Мониторъ» слѣдующето:

Царското правителство съ удивленіе са научи за протеста на Айджнскѣтъ Компаниѣ сѣрѣщу спогодбѣтъ за заема, който е на пѣтъ да са склучи въ Лондонъ и който състои отъ 5 милиона лиры. Тая постѣпка на компаниѣтъ е толкось по непонятна, че Порѣтата сѣкога е была бескрайно благоволителна къмъ неѣ.

Съ своя протестъ компаниѣта е искала да покаже сѣмѣнѣния въ добросѣвѣстното плащаніе на правителството.

Управленіето на Айджнскій пѣтъ забравя сѣглашеніето отъ 23 септември 1856, по което правителството имаше право да усвои влога на Компаниѣтъ, 24000 лиры, и сичкѣтъ матеріали на пѣтъ, ако той не са искара до 23 Септември 1860.

Нѣ пѣтъ не са искара и на 1861 и първий прѣдпріимачъ побърза да напусти работѣтъ и да и даде новы провлачанія. Работата прѣмина въ рѣцѣтъ на новъ прѣдпріимачъ. Намѣсто да са воспользова отъ своитѣ права и да съсипе акціонерѣтъ на компаниѣтъ, правителството са показа твърдѣ снисходително, като даде новъ срокъ отъ три години.

Въ 1863 год. правителството показа новы щедрости: то увеличи доходѣтъ на пѣ-

тя отъ 72 хил. лиры на 112 хиляди, съобщение да плаща недостатъка ежегодно. — Тъзи фактове сж твърди красноречивы; тый показватъ най блъскаво до колко е било правителството добро къмъ компаниѣтъ.

Отъ нѣколко врѣме Компанията е почела да иска плащаніето на гаранциѣтъ сѣкы шесть мѣсица, и правителството въ 1866 отъ добротѣ заплати 67000 лиры, нѣ компанията не е имало право за това и нищо не налага на правителството да плаща сѣкы шесть мѣсица. Правителството са е условило да плаща отъ годинѣ на годинѣ и малко го е грижа за задлъженіята на компанията къмъ други трети да имъ плаща сѣкы шесть мѣсеца. За това нека му мысли Компанията и нека си търси лесниниѣ.

Колкото до това, дѣто правителството е закѣснило плащаніето на недостатъка отъ усигурениѣ доходи, за това компанията нека са сърди на себе си. Смѣткиѣ на Компаниѣтъ сж до толкози побъркани, щото много писалища сж принудени да си оставятъ другитѣ работи и да са занимаватъ съ тѣхното расправаніе. При сичкитѣ заблѣжки, които и са дадѣхъ, Компанията не прѣстава да причислява на разноскуѣ на пѣтя таквызи харчове, които ставатъ повече за нейното удобство. Въ този случай смѣткиѣ изискватъ подробно разглеждане и едно тѣнко разясненіе върху сѣкы членъ отъ тѣзи разноскуѣ. Сичко това иска врѣме. Тѣзи смѣтки щѣхъ да бѣдѣтъ много по просты, ако бы Компанията да не смѣсяше въ обыкновеннитѣ разноскуѣ таквызи, които сж вѣнъ отъ работѣтъ. Така, правителството като е готово да плати недостатъка, въздържа са единствено по погрѣшкитѣ на компаниѣтъ.

Като вижда какъ му са заплаща за толкози добрини, правителството за напрѣдъ ще са ограничава въ точното изпълненіе на своитѣ обязательства; то призивава Компаниѣтъ да прави сжщото къмъ Портѣтъ; и за да не са случаватъ за напрѣдъ помайванія и прѣпиранія, правителството са отрича да прѣглежда таквызи смѣтки, които излизатъ отъ работѣтъ на вѣнъ.

Прѣди да са внесѣтъ подобны разноскуѣ въ смѣткиѣ, управленіето на пѣтя трѣба да са допыта до Портѣтъ, тогава не ще да има никакви прѣпиранія и правителството ще бѣде готово да плаща недостатъка въ края на годинѣтъ.

ЖУРНАЛДЖИТѢ.

Левантъ Хералдъ говори надълго за посланіето на журналджитѣ. Той казва въ начало, че самото имъ бытіе е единъ знакъ на лошето управленіе и че исцѣреніето на злото ще зависи отъ начина, по който ще тый изпълнитѣ службѣтъ са.

Идеята за проваждане на агенты по провинциѣтъ за издирваніе на злоупотребленіята не е съвсѣмъ нова. Политика меемуру, наредены въ 1863, бѣхъ израженіе на сжщитѣ идеѣ. Нѣ тѣзи чиновници като бѣхъ подчинены на валиѣтъ, тѣхната полза не може да са види. Меемуруѣтъ отивахъ по водѣтъ на пашитѣ въ областитѣ, защото чакахъ отъ тѣхъ, чрѣзъ тѣхъ и съ тѣхъ повышеніе. Тая тѣхна безполезность най-послѣ накара правителството да унищожи службата имъ.

Журналджитѣ са намѣрватъ въ подобры условия: като са намиратъ подъ по-

кровителството на Везира, тый имъматъ нуждѣ да са подобряватъ на валиѣтъ или на мютесарифина. Тѣхната репутация, като умны и честны хора, може да са избави отъ онѣзи опытанія, които ще имъ са прѣдставятъ за искарваніе на работѣтъ. Отъ таѣ страна трѣба по малко да са страхуваме. Има други по-големъ страхъ, има страхъ, че тѣхната мисія не ще сполучи отъ неразбираніе на нѣйный истинскы характеръ. Журналджитѣ сж поставены дѣѣхъ като пригледници на областнитѣ началства. Ный не ще скрийме, казва Левантъ Хералдъ, че нѣма село и градъ, дѣто да нѣма злоупотребленія за наказваніе; ный сме съгласны, че между валиѣтъ, мютесарифитѣ и каймакамитѣ на хилядата единъ само ще са намѣри да подѣржи единъ строгъ испытъ. Нѣ ще ли бѣде полезно да са излагатъ подробно и изясняватъ тѣхнитѣ вини? Това ще даде причины за промѣняваніе на чиновницитѣ; нѣ прѣменицитѣ ще ли бѣдѣтъ по-добры отъ прѣдшественницитѣ си; В. Портѣ, прибавя Левантъ Хералдъ, ще са смая отъ числото и отъ разнобразіето на прѣстѣпленіята за осжжданіе и не ще си докара друго, освѣнъ да са въртѣ въ този разваленъ кръгъ безъ да направи нѣщо добро. Тогава журналджитѣ ще бѣдѣтъ излѣзли въ пустинитѣ да видѣтъ единъ трѣстикѣ, съборенъ отъ вѣтъра. Може да ни кажѣтъ, че журналджитѣ ще подпытватъ народа, ще слушатъ неговитѣ оплакванія, ще познаѣтъ неговитѣ теглила. Нито единъ селянинъ ще са оплаче и ако нѣкой са оплаче злоупотребленіята ще потекѣтъ връзъ него по единъ другъ начинъ.

Сичко това е праздна и бесполезна работа, иска да каже Левантъ Хералдъ. Намѣсто да прѣглеждатъ и заблѣжватъ подробноститѣ, журналджитѣ трѣба да обрнатъ вниманіето си на самѣтъ сжщность. Тый трѣба да прѣгледатъ състояніето на селата, празнитѣ земи около тѣхъ и като ги заблѣжѣтъ да си помислѣтъ, че това лошо състояніе е слѣдствие на недобритѣ закони за земнитѣ собствениность. Трѣба да прѣгледатъ страшното смѣшеніе на управленіето и на правосѣдіето и да си помислѣтъ върху причинитѣ на това. Трѣба да съгледатъ кривитѣ пѣтеки на мезлишитѣ, произволнитѣ дѣйствія на управителитѣ, неправеднитѣ рѣшенія на сѣдилищата и разврата на онѣзи, които ги прилагатъ, и като видѣтъ сичко това да не са побоятъ да кажѣтъ на своитѣ началници, че цѣлата сѣдебна система е лоша и гнила и въ основѣтъ си и въ частитѣ си. Трѣба да съгледатъ, че населеніята сж припазливы, страховливы и подозрителны въ отношеніята си къмъ началствата, при сичко че сж лояльны. Ето обширенъ прѣдмѣтъ за излаганіе въ рапортыѣ за да са покаже че деспотизма въ деспотизма истребва най благороднитѣ чърты въ характера на народитѣ, и за да стане явно че тѣзи народы иматъ нуждѣ отъ по-големъ свобода, отъ уставна свобода. «Като испытватъ тѣзи въпросы до дѣното и като подлагатъ на Везира подъ различнитѣ имъ вѣдове, журналджитѣ ще ползватъ себе си, ако не ползватъ държавѣтъ. Тый ще познаѣтъ истинското състояніе на мѣстото, а това може да имъ по-трѣба за напрѣдъ.»

УМСТВЕННОТО ОБРАЗОВАНИЕ.

II.

Въ развитіето на сѣка дарба, тый както и на разума, най общото правило е да пазимъ точно хода на природата и дайбѣдемъ вѣрни въ сичко и навредѣ. Искуството трѣбува да постѣпува както природата, която отвѣжда дѣтето отъ едно състояніе на непознаваніе на себѣ си на едно друго въ което то разбира своето съществуваніе, и въ което придобива ясни идеи. Искуството може да помогне само на развитіето на душевнитѣ дарби за да ги направи кжгърни да служатъ на разума; нѣ то не може да ги прѣправи. Искуството може да умножи числото и ясностьта на идеи; нѣ то може да сполучи въ това само съ законитѣ които сж съобразны съ първобитната наредѣ на човѣшката душа. И тѣй, онѣзи, който познава по добръ състава на разума ще знае да го развива по добръ.

Тѣзи книги, въ които са говори за антропология и психология, като начнаватъ отъ опыта на вѣншнитѣ явления ще имѣтъ, за практическыя учителъ, една по-голема полза отъ онѣзи които начнаватъ съ прѣдположенія пѣлни негли съ остроумность нѣ които могатъ да ни заблудѣтъ лесно. Нѣ не трѣбува да небрѣжимъ списаніята, които разгледувѣтъ по дълбоко този прѣдметъ. Ако прѣзирате опыта, ще разберете завчасъ че не правите добръ, когато искате да приспособите философията въ практическыя животъ; нѣ отъ друга страна единъ опытъ безъ философически духъ е обикновенно вредителенъ.

Ный можемъ да развѣимъ разума само чрѣзъ ученіето. Най напрѣдъ ный трѣбува да са пазимъ отъ една обща прѣдразсѣдка; тя е че развитіето на тѣзи дарба може да стане само съ помощта на собствено казаното прѣподаваніе. Тѣзи прѣдразсѣдка е имала често за сѣтнина това че хората сж проваждали на училището дѣца които едва ли сж знаели да говорятъ. Нѣ ный знаими че първоначалнитѣ учители даже сж принудени да прѣподаватъ работи които неразбирѣтъ малкитѣ дѣца. Туй голѣмо число уроци затѣпява разума. Ако напротивъ ученіето са земе въ единъ други разумъ, сичко може тогазъ да бѣде поучително. Ный ще покажемъ по доло единъ редъ който има за цѣлъ да посочи хода на умственото развитіе. Нѣ този редъ трѣбува да са ограничи въ общитѣ правила. Учителя, споредъ опыта и разнотата на ученицитѣ, ще знае да ги умножава споредъ заблѣжкитѣ които ще направи.

ГОЛЕМЫ МРАЗОВЕ ПО ЕВРОПѢ.

Свѣдѣніята по таѣ часть възлизатъ до годинѣ 358. Прѣзъ таѣ годинѣ станѣло въ Франціѣ такѣжъ зима, която са сравнява съ сибирскитѣ. Въ 359 год. Черно Море са покрыва съ ледове. Въ 508 Англійскитѣ рѣкы помръзвали прѣзъ цѣлы два мѣсица. Въ 558 Черното море са покрыва съ ледове въ продълженіе на 20 дни. Въ 763 на вѣстокъ имало такѣва зима, щото Черно море замръзвало много дълбоко. Въ 821 зимата била доста люта, а въ 871 по Босфора минавали по ледини. Зимитѣ были голѣмы и въ 991, 1044, 1067, 1124, 1225. Въ 1323 Срѣдиземно море са покрыва съ ледове. Люта зима въ Франціѣ, прѣзъ 1325. Въ 1405 необыкновеннитѣ мразове погубили много хора, кони и камили на Тамерлана. Въ 1407 было много студено въ Франціѣ а въ 1408 зимата е известна по име голѣма зима; тя опустошила цѣла Европѣ. На Сѣверъ вѣлцитѣ са спускали на селата и градищата. Въ 1420 зимата изморява жителитѣ на Па-

риж. Вълците дохождали и въ града да поядат дъждови. Зимата прѣзъ 1434 и 1434 была доста люта. Като замръзнало на 13 декемрия, разпразило са чакъ прѣзъ Февруарія. 40 дни ваяло дена и нощи ситѣ. Студове безмърны прѣзъ 1453, 1468 и 1469. Прѣзъ послѣднѣхъ години виното сѣкли съ брадвы и го пролавали съ теглилки. Въ 1570 голѣмата зима транла цѣлы три мѣсеца въ западнѣ Европѣ. Въ 1607 голѣмытъ студове морили добитѣ въ яхарытъ. Въ Франціѣ много хора умрѣли отъ студъ и отъ гладъ. Замръзналото държало 13 недѣли. Година 1709 е година на злочестини и жалость. Въ Франціѣ хората умирали отъ гладъ. Недостатѣка въ хранѣ былъ толкози голѣмъ, што на княжескытъ трапезы слагали овѣсенъ хлѣбъ. Като неможали да задържатъ виното растопено, на много мѣста прѣкъсали извършваніето на литургіи. Въ 1735 студа въ Китай достигналъ до 67 градуса. Прѣзъ година 1740 зимата въ Руссіѣ была извъредна. Направили въ Петербургъ пазать отъ ледъ и поставили прѣдъ него два топа отъ лѣдъ. Като напълнили едина и го грѣмжили, леда не са спускалъ. Това показва каква е была зимата. Студовегъ были голѣми и прѣзъ 1768, 1774, и 1776. Въ 1788 зимата въ Франціѣ была твърдъ голѣма, както и въ 1789, 1794, 1799. Зимата прѣзъ 1812 измори французытъ въ Руссіѣ. Зимата прѣзъ 1820 была твърдъ силна за южнѣ Европѣ. Зимата прѣзъ 1830 и 1840 е на паметътъ на сичкы. Най послѣ имаме зимата на 1871; тя за всегда ще остане въ паметътъ на Французытъ, Швейцарцытъ и други.

ИЗВОДЫ ОТЪ ДОПИСКЫТЪ НА „ТУРЦИЯ.“

ЖЕРАВНА, 1 Јануарія 1872. Нашитъ общинари тѣзи дни направили едина подигравка съ селянѣтъ. Повечето отъ послѣднитѣ не щѣхъ взаимный учитель едно защото е недостойнъ за работѣтъ си, друго защото има омерзено поведене. Като са говори толкози за основныгъ училища и като са показа на сичкы, че основнытъ на възпитаніето и на умственото развитіе са полагагъ въ тѣзи училища, за насъ бѣше срамота да държиме учитель, който никакъ не познава тѣзи истини и не оправдава нашитъ надежды за добъръ поводъ на дѣцата ни. Ний и поискаме да го зазмнимъ съ другъ по-достоенъ. Нъ ето злото. Общинаритъ са въспротивихъ на сичко това и не само не дозволихъ изважданіето на рѣченый учитель, нъ еще му увеличили заплатата само и само да го иматъ и за напредъ. Причината на таквози поведене отъ страна на общинарытъ е тагъ, че този учитель знае да пѣе въ черковѣтъ. Нъ до кога ще сѣсѣме ний черковнытъ нужды съ училищнытъ? До кога ще заслѣпяваме дѣцата си за това, че трѣба да държимъ учители не способни, а пѣвцы? Ако черковата има нуждъ отъ пѣвецъ, нека държи тоя учитель само за таквъ. За училището намъ ни трѣба челоуѣкъ по-добъръ, по-приготвенъ и по-проникнѣтъ съ убѣжденія за голѣмѣтъ важность на службѣтъ си.

ТИЧА, 10 Декемврия 1871. Работытъ на нашето село отъ нѣколко години сѣ влѣзли въ таквызи рѣцѣ, отъ които никакво добро неизлази. Хаджи Радой, Добри краювъ, Ненчо Димовъ и Бончо Великовъ сѣ распорядителитъ на сѣдбытъ на селото ни. Тый редѣтъ училището, тый стѣнѣтъ черковѣтъ, тый расхвърлятъ и събиратъ данъцытъ. Като нѣматъ дѣца да учѣтъ и като не искатъ чуждытъ дѣца да знаѣтъ нѣщо, тый водѣтъ училището по единъ слѣпъ начинъ. Прѣди едина година имаме доста добъръ учитель. Той бѣше събралъ и по-голѣмы ученицы и бѣше привлекълъ любовытъ на сичкы, както съ прѣподаваніето си, тый и съ поведеніето си. Дѣцата ни бѣхъ наченали да са пробуждатъ; нъ казанытъ чорбаджинъ завидѣхъ на това и лѣдѣхъ пѣтя на учителя, за да доведѣтъ на мѣстото му другъ и безправственъ и невѣжественъ. Новый учитель незнае да говори добъръ български и показва да не е българинъ; нъ това не му вреди прѣдъ чорбаджинѣтъ. За сиромашкытъ дѣца и този е много. Ако имаше отъ него по-евгинъ чорбаджинѣтъ него бы прѣдпочели. Сичкото достоинство на сегашный учитель е неговата малка заплата, което е важно за чорбаджинѣтъ, защото колкото повече са списыва отъ общытъ разноскы, толкози повече остава за чорбаджинѣтъ.

За доброто на селото тѣзи четворица чорбаджия трѣба да са свалѣтъ. Срамота е на едно се-

ло да става играчка на нѣколко души. Свѣта не ще са смѣе на чорбаджинѣтъ за сичкытъ ни селскы кусуре и за лошото ни училище, нъ ще осжда сичкото село, защото злото не е отъ нѣколкото чорбаджинъ, а отъ селото, което ги оставя да струватъ зло.

Сящото трѣба да направимъ и съ пѣниѣ си поѣ. Ако сме хора добры и разумны; ако знаеме да туримъ и да подържимъ въ общытъ си работы добъръ редъ, поѣ не ще ходи по волежѣ си и не ще прави онова, което прави сега. Ако не зачита никога и не вѣнчава роднини; ако той граби надѣсно и на лѣво, сичко това става отъ нашій будалалѣкъ.

РЯХОВИЦА, 29 Декемврия. — Разбойничытъ твърдъ често ни посѣщаватъ вѣтрѣ въ самый градъ. Въ три мѣсеца 4 дюгени сѣ са обрали. На 28 того, сирѣчь снощи нѣколко разбойничы конницы влѣзватъ въ града, вързуватъ пазвантини и прѣспокойно разбиватъ единъ дюгенъ и го обиратъ. Защото работата ставаше твърдъ рано, нѣколко момчѣта са извѣстятъ отъ другый пазвантинъ и са затичватъ на разбитыя дюгенъ. Нъ разбойничытъ вече были свършили доброто дѣло и си отивали. Тый хвърлихъ нѣколко пищева срѣщу нашитъ, нараняватъ одного въ рѣжѣтъ и си отиватъ чинно и безъ голѣмѣтъ посѣщность. По тѣхното измѣнѣване са познава, че нѣматъ никакъвъ страхъ. Който ги видѣлъ, казува да сѣ черкезы, защото были облѣчени и говорили по черкезкы.

ПРИТЪПЪ 19 Ноемврия. Десятъ и полъ часътъ бѣше, утрицѣ на 19 Ноемврия, когато изгърмѣхъ три пушкы. Безъ да губѣмъ врѣме и безъ да са двоумѣ за причинытъ на тѣя гърмежы, извикахъ на спящитъ да станѣтъ защото гори чаршията. Чтомъ излѣзохъ надворѣ, видѣхъ страшенъ пламень върѣлъ чаршия. Въ единъ мигъ са найдохъ въ чаршиѣ. Пламеньтъ бѣше погълталъ вече десетина дуканы, нъ отъ дюканджинѣтъ никой не бѣ пристигналъ. До гдѣ множеството са извѣсти отъ гърмежити на още други пушкы, огъньтъ прѣоборна на пепель всичкытъ по богаты дуканы! Дюканджинѣтъ, що имахъ по скражъ люкенытъ си, едно вадѣхъ — десетъ ний грабѣхъ. Голѣмо множество отъ мажи, ~~тази, стари и дѣца~~, са скыташе шашьрисаны и искаше кършейшимъ прѣсти съ ужасы гласовы; тѣе бѣхъ ступапытъ на изгорѣлытъ дуканы; друго множество прѣнесушасе стокѣ, а трете по-голѣмо и застрашително грабеше сичко що прилѣгне.

Въ 2 часа растоѣіе са прѣоборна на пепель най богата чаршия. Множеството сѣ окуражи на гасенѣ тогива само, когито неостана надѣжда за пренесуванѣ стокѣ. Тѣя бѣше причината що не оставихъ да сѣ распространѣтъ огъньтъ и по другѣтъ часть на чаршиѣтъ, и на близосѣднытъ махалы.

Огъньтъ бѣше захватенъ отъ върѣлъ чаршиѣ въ едина тѣснѣ уличѣ, кѣтъ търговскытъ дуканы — близу до коѣхто бѣше станціята на пазванбашията и вѣткалището на повечето пазванты. Изгорѣхъ 310 дуканы. Шетата сѣ вскачува, спорѣлъ едно отгорѣ прѣсмѣтуванѣ, до 10 милиона гроша. Посѣтившитъ нашійтъ градъ знаѣтъ че Прилѣпската чаршия бѣше прочуена по урѣдѣтъ на многото разновиднѣ стокѣ. Ако и да остана повече отъ половинѣтъ на по-долный класъ отъ чаршиѣтъ, нъ може да сѣ кажетъ че шетата бѣше обща, защото нѣмаше дюканджия що не прѣнесува стокѣтъ си, а въ прѣнесѣтъ сѣ разграби, истури и искърши.

ПОЛИТИЧЕСКЫ ИЗГЛѢДЪ.

АНГЛІЯ. Часа въ който Англіичити и Американцити трѣбува да са ударѣтъ страшно, да ли е дошълъ? Може. Извѣстно е че арсеналити въ Велика Британія распростирагъ една дѣятельность която доказва голѣмото заниманіе на Англіискити министри. И това става на едно врѣме въ което сичко сѣ види утихнато, въ което сѣки мислеше че никакъвъ облакъ не са излигаше между Англія и Америка. И прочутата работа на Алабама прави да избухне тѣзи война. Тѣзи работа са провлача отъ десетъ години насамъ; десетъ години ставѣтъ отъ какъ държавнытъ ан-

гліискы мажи са трудѣтъ да отблѣснатъ сетивнитѣ на погрѣшкѣтъ която сторихъ прѣдшественницити имъ като дадохъ на южнити орѣжия, припаси и корабли; а сега сичко са е разбъркало. Работата е че трѣбува да са плаща. Америка иска 12 меліяра франги. 12 меліяра! Това пди като единъ сѣнъ. И тѣй отъ двѣтъ нѣща едното: или Англія трѣбува да плати тѣзи парѣ или да ирѣеме боя. Ако ирѣеме първото тя трѣбува да даде фалименто; ако ирѣеме второто, тя ще излѣзе отъ войната раслабена. Въ сѣки случай, жално е това дѣто става, защото то ще расипи търговіяга на двата свѣта, ако мадростьта не надвѣе.

ФРАНЦІЯ. На послѣдѣкъ телеграфътъ принесе отъ тѣзи страна една твърдъ важна новина. Извѣсти са за оставката на Г. Тьера и на неговийтъ кабинетъ по слѣдствие на отказваніето на народното събраніе да ирѣеме проектътъ за законъ върху първити вещества. Нъ прѣдъ бездната която рѣшеніето на прѣдсѣдательтъ отварише за Франція, депутатити оплашени са събрали набързо и съ една денна заповѣдъ непрѣли оставката на Г. Тьера. И така прѣдъ туй заявленіе, Г. Тьеръ съгласилъ да остане на челото на държавата. Не знаеме до колко туй успокоява Франція; онуй което знаеме то е че единъ по-послѣденъ телеграфъ извѣстятъ че слухъ са прѣскало че Г. Тьеръ нѣмалъ намѣреніе да стои дълго врѣме на челото на републиката и говоряло са да са опрѣдѣли отъ сега Г. Гревнъ подпрѣдсѣдатель. Очаквали са още многочисленни измѣненія.

ГЕРМАНИЯ. Прусія са намира сега, казва Куріе Дипломатикъ, на второто си голѣмо опитваніе слѣдъ побѣдата. Испаднали ли дѣлото на съединеніето сѣ? Никакъ. Германия носи още въ утробата си доста елементи за развала и бъркотія на старото германско тѣло. Тя има единъ германскы господарь; нъ при него има сѣкога земскы господари; има само единъ императоръ, нъ нѣма едно само правителство. Новата германска имперія не е нити едно федеративно царство, нити едно правленіе съ политическо единство. Тя е зданіе безъ темель. Сѣвернити мразѣтъ южнити и тѣзи послѣднити сѣвернити. Южнити са либерални хора; тѣ не прѣимѣтъ привилегіята на саблята. Вюртембергъ е дълбоко демократически а въ Баварія демокраціята печели отъ день на день мѣсто. Сѣвернити сѣ, напротивъ, една аристокрація воинска и федерална.

Газетъ Милитеръ, отъ Берлинъ, обнародва тѣзи седмица първата часть на книгата, която са бѣше извѣстила прѣди врѣме, на генералъ Мольтъ върху операциити на франко-пруската война. Излѣзва отъ познатото на този трудъ че ако, намѣсто да отиди къмъ Мецъ за да помогне на маршалъ Базена, войската на Макъ-Махона са бѣше върнала на Парижъ, сичкія планъ на Прусцити щѣлъ да са разбърка и слѣдователно сгодити на боящѣли да бѣдѣтъ за френскія народъ. Маршалъ Макъ Махонъ и генералъ Тропу сѣвѣтвали едно таквось отгѣглеваніе къмъ Парижъ. Тѣ базали че тѣзи маневра была само практическая и тя можяла да сполучи; нъ бывшій императоръ прѣдпочелъ да постѣпи другоѣче и да докара седанското прѣдаваніе. Това признаніе на генералъ Мольтъ ще

стрѣсно живо човѣка който поиска и генералити които изпълнихъ тѣзи войска операция.

РУСИЯ. Князь Реусъ, като германскы посланикъ при Рускія дворъ, слѣдъ като прѣдстави кредиторнитѣ си писма на императора и има една особна ауденція отъ великѣи князь и нѣговата съпруга приѣ у дома си, споредъ етикета на рускія дворъ, официални свѣтъ отъ Петербургъ. Това прѣиманіе бѣше отъ най лѣстнѣти. Сички-ти министри и високи чиновници са явихъ въ салона на посланика. Наслѣдника и съпругата му натоварихъ единъ еяверъ да занесе честитеніята имъ за новія му чинъ. Това показва че споменіята на Русіѣ съ Германія не сѣ толкось лоши както искяхъ да кажеть нѣкои си.

БЕЛГІЯ. Извѣстяхъ че тѣзи дни сѣ уловили много лица въ Брюкселъ които принадлежали на парижката комуна. Тѣзи хора щѣли скоро да са прѣдадхъ на френското правителство.

ИТАЛІЯ и ПАПАТА. Нова Рома извѣстява че Святото сѣдалище опълномощило формално владыцѣи отъ Пиемонтъ, Ломбардія и Венеція да са показвхъ прѣдани къмъ царя и да са опрѣдѣлхъ изново въ епархіи. Напротивъ формално запрѣщеніе са даде за това отгорѣ на владыцѣи отъ Тосканъ, Емлія, вѣтхото неаполитанско царство и отъ вѣтхити папскы области. Пій IX направи една крачка като припозна владѣніята на Викторъ Енуила, оздравени съ законни трактати. Нъ той упорсвува да не прѣйма изпълненити работи отъ народа.

РУМѢНІЯ. Берлинскитѣ вѣстници обнародвхъ една нота отъ Румѣнскія министръ на външнитѣ работи, отправена на влашкія агентинъ въ Берлинъ, чрѣзъ която му съобщава че князь Карлъ отложилъ да даде потвърденіето си на новія законъ на райланѣи. Нъ Г. Костафоро са задѣлжава да са потруди както и да е за да отдалечи сѣка мжнотія и да прѣвари нови заплитанія.

СЪКАКВИ НЪЩА И НОВИНИ.

По причини незав. сящи отъ насъ и отъ него, Г. Т. Икономовъ прѣстава вече за сѣкогда е сътрудникъ на листани.

— Дервишъ паша, министръ на общенородното просвѣщеніе, посѣтилъ тѣзи недѣля царскія лецей. Той останалъ много благодаренъ отъ добрата парада която сѣществува въ туй царско училище.

— Тукашнитѣ вѣстници бѣхъ извѣстили че Хюсни паша, бывши министръ на полиціята, былъ побѣгналъ въ Гръція, слѣдъ като са обѣкалъ въ дервишки дрѣхѣ. Тѣзи извѣстія излѣзохъ точни.

— Научавами са че Великія Везиръ испроводилъ до Българската Екзархія единъ такаръ въ който заповѣдалъ 1-о Да не служатъ вече владыцѣи; и 2-о Да са показвхъ тѣзи отъ Българити които сѣ накарали владыцѣи да служатъ литургія.

— Прѣдъ колата на трамваитѣ сѣкога тича единъ хамалинъ, за да отстранява онѣзи, които може да са намѣрхъ на пѣтя. Султана като видѣлъ единъ отъ тѣзи прѣдтечи и като са научилъ каква е работата му, смилалъ са надъ него и му опрѣдѣлилъ 500 гр. мѣсечинъ, за да го отрве отъ досегашнитѣ трудове. Хамалина сега може да прѣкарва добръ и да благославя честтъ си.

— Вѣстницѣтъ званично извѣстихъ, че Правителството е наредило една комисія за настаняваніе на онѣзи чиновници, които за икономіѣ са извадихъ отъ службѣ. Тая комисія настанила вече много отъ тѣзи чиновници, нѣкои по областитѣ,

нѣкои тука въ Цариградъ, и обявлява на останалитѣ, че е готова и тѣхъ да настани.

— Дописки до Курріе д'Оріанъ расказувхъ, еч пѣтищата и селеніята въ Арменіѣ были пълни съ разбойници Кюрды и Лазове. Вечеръ не са минавало безъ басканлъкъ на нѣкожъ кѣшъ въ самый Ерзерумъ. Това лошо състояніе и безредіето въ управленіето много сѣрдѣхъ на селеніето. Никой не зналъ вече отъ кого да проси правосѣдіе. Допискитѣ призвавхъ вниманіето на Правителството върху това несносно положеніе.

— Хомерата исчезна съвършенно отъ града ни и Свѣта за здравіето захвана вече отъ вчера да дава чисти патенти.

— Споредъ послѣднитѣ извѣстія, хомерата върлуваа силно въ Хеджазъ, а пѣкъ Курбанъ Байрамъ наближава, споредъ когото голѣми жертви ставхъ въ Мека. За туй ній са научавами съ радостъ че свѣта за здравіето испроводилъ докторъ Арифъ ефендія на мѣстата за да пригѣжда изпълненіето на закона за здравіето и за да туря подъ карантина поклонницѣи които са врѣхъхъ.

— Гръцката царица роди на 21 януарія едно князче.

— Пишхъ отъ Руссе на Курріе д'Оріанъ: Новинитѣ отъ града ни сѣ твърдѣ важни. Днесъ са испроводи едно прошеніе на Великія Везиръ. Българити обявлявхъ въ това прошеніе че не ще припознаятъ никаква спогода съ патриарха, понеже въпроса си е рѣшенъ за сѣкоги отъ царскія фирманъ. Тъ искхъ скорошното изпълненіе на фирмана, потвърденіята на ексархіята отъ В. Порты и избираеніето на ексарха.

— Днѣсь, сѣбота, Левантъ Хералтъ ще са сѣди на В. Порты за дѣто писалъ нѣкои работи срѣщу отоманската войска въобще и срѣщу министра на войната частно.

— Онзи день въ четвъртъкъ, Великія Везиръ има честтъ да работи цѣлъ день съ Султана.

— Извѣстяхъ че Султана подарилъ една тюненена кутія съ бріанти на Сурей паша, главенъ управитель на Алепскій вилаетъ.

— Пишхъ ни отъ Руссе: Въпроса за камбаната са сврши и сега пашата нищо не дума, нито пѣкъ турското населеніе показува нѣщо не благоприятно.

— Ако свѣдѣніята ни сѣ точни, една търговска борса щѣла скоро да са отвори отъ министра на търговіята. Безползно е да покажемъ тука сгоди-ти които ще излѣзхъ отъ тѣзи мѣрка.

— По царска заповѣдъ, Ахмедъ Вефикъ ефенді, управитель на неправитѣ данѣци, са опрѣдѣли мѣстешаръ на Великія Везиръ.

— Вчсра, петѣкъ са държа едно общо събраніе на Ортакуй, подробности въ притурката.

— Гръцкитѣ вѣстници сѣ пѣли съ застрашенія противъ Българити въобще и противъ владыцѣи ни частно. Тій искхъ наказаніето на едини и заточеніето на другити. Ній вѣрвами че правителството нѣва да земе въ вниманіе думити имъ; нъ, най сѣтнѣ, нѣгова длѣжностъ е да възбрани, въ името на общата тишина, таквѣсь невѣрѣи и некипѣли публикаціи.

— Пишхъ отъ Одринъ отъ 12 того: Дѣждовети, които непрѣстанахъ да валихъ отъ началото на новата луна до толкось угодѣмихъ водити щото едно ново наводненіе (третето) стана. Водата отъ вчера порастува постепенно, нѣщо коего задава страхъ за пагубни сѣтнини за долнитѣ махали на градътъ ни, и за новы повреди по линіята на желѣзніятъ пѣтъ. Рѣшително тѣзи година е едназлостна година и слѣдствіята ѣ ще са почувствовать отъ сичкитѣ жертвы, частно отъ търговцити на жита, които прѣтърпѣхъ огромны загубы.

НА Н. ВЫСОЧЕСТВО МАХМУДЪ ПАША.

Ваше Высочество,

Бескрайны сѣ достопохвалнитѣ правосѣдни бѣлѣзи, които блѣхъ въ днешнѣхъ честитѣ эпохъ на Н. И. В. Султанътъ, нѣмать край, казваме, дѣйствителнитѣ милости, на които са удостоавхъ всякитѣ подданически класове въ императорскѣтъ държавѣ подъ правосѣднѣхъ господарственнѣхъ сѣнкѣ; и както всѣкъ единъ (класъ) са наслаждава и радва на изпълняемото му желаніе, молбы и проч. тѣй сѣщо и вѣрнопоподанныятъ Българскы народъ, отъ когото сме и ный долоподписанитѣ нижайши членове, са вижда слабъ и ненамира думы, съ които да изрази своята благодар-

ность и признателность къмъ неосипнитѣ царскы благодѣнія, милостиви и славны добрини, които е виждалъ отъ приснопамятнитѣ Султани и вижда и до днесъ.

За единъ драгоценнѣхъ прибавкѣ и прѣвѣсходство на тѣхъ высокы милости, Н. И. В. Султанътъ; прѣди двѣ години благоволи и издаде единъ высокославенъ Императорскы Ферманъ, съ когото народната наша Църква въ духовнитѣ си работы са отдѣли отъ грѣцкѣхъ патрикханѣ и по управленіето си са поставя на едно урѣдно и самостоятелно тѣло. Силата (сѣдържаніето) на този славенъ Ферманъ като достатѣчна да обезпечи и утврди нашитѣ духовно-религіозны правдини и да даде единъ благопріятенъ конецъ на появенѣхъ отъ толкова години насамъ познатѣхъ распрѣ; всичкитѣ народъ пріе Фермана съ сънѣршеннѣхъ благодарность и задоволствіе и днесъ за днесъ образѣхъ му дору до селскитѣ жители, ся намира на всякого въ кѣщитѣ окаченъ като священикъ и конѣ, а народа въодушевенъ отъ туй извѣтрено и неоцѣнимо благодѣніе, денонощно издига рѣчи къмъ всевышнѣхъ сѣздатель и изъ една уста, велегласно отирава теплы молитвы, които ечхъ по цѣлыя небосклонъ, за да укрѣпи върху свѣтлыя прѣстолъ Н. И. В. да го благослови и да му помага за да са удостоавхъ на божественитѣ утврденія вѣчно и да прѣска и изпълнява свѣитѣ правосѣдны мысли и отеческы намѣренія.

Когато е излишно да прѣдставяме че това е тѣй, и както Н. И. В. Султанътъ самъ заповѣда да са тури въ дѣйствіе Неговата высочайша заповѣдъ и да са отбѣгва отъ прогивны на нея постѣпки, грѣцката патриаршія, обѣгната всякогашъ на общепознатото нейно мѣнѣе и не отклоняема отъ него и отъ упорството си, освѣнъ и конечно не щѣ да пріеме това славно и правосѣдно рѣшеніе, нъ въстана даже противъ него и направи единъ видъ неприличны неприличны постѣпки. Вѣрнопоподанныятъ обаче нашъ народъ, сѣгласно съ третия членъ отъ този Ферманъ и съобразно съ отправенѣхъ до външнитѣ мѣстни власти висока везирска заповѣдъ, испрати свои пълномощни прѣдставители въ Цариградъ, които заедно съ членовѣтъ на Приврѣмѣннитѣ Народенъ Свѣтъ, нарѣдиха и сѣставиха единъ особенъ Уставъ за вътрешното управленіе на Църквѣхъ ны, сир. на Българскѣхъ Екзархіѣхъ и и го поднесохъ на Высокѣхъ Портѣ за да са потвърди отъ странѣ на Царското Правителство. Слѣдователно, когато всинца очаквахме удобреніето на Устава и дозволеніето за да са турхъ потрѣбнитѣ въ дѣйствіи, то по заявеното желаніе на патрикханѣхъ, прѣдпріе са едно споразумѣніе върху дѣла касающа си до духовното сношеніе на двѣтъ страны, и щомъ ся захвана спогожденіето, патриаршіята когато трѣбаше най напѣдъ да са покори на Фермана и да припознае прѣдписаніето му, Негово Святѣйшество Гръцкитѣ Патрикъ са отпусна до тамъ щото да унищожити този Императорскы актъ, и ный съ сънѣршеннѣхъ жалостъ видѣхме че прѣдложеніятъ му проектъ е съсѣмъ противенъ на Фермана и никакъ несходенъ съ высочайшето му сѣдържаніе.

Ваше Высочество, тѣзи постѣпка на Негово Святѣйшество е едно дѣло противно на высочайшитѣ царскы благонамѣренны желанія и несъобразно съ горѣказанното правосѣдно рѣшеніе. Отъ всичко това макаръ и да виждаме че патриархътъ иска да тегли една прѣчка на туй Царско благодѣніе, дадено на толкова милиони подданици, нъ покорнятъ нашъ народъ въ днешнѣхъ священнѣхъ (Азизовѣхъ) эпохѣ, понеже ся избавилъ отъ тиранскитѣ рѣце и отъ самопроизволнитѣ и огнетателнитѣ дѣла и постѣпки на Фенерскитѣ калугери, колѣо-прѣклоно припада и сега прѣдъ правосѣднитѣ за милость врата и дързае да помоли Ваше Высочество да благоволи да сѣ потвърди познатитѣ Уставъ който са направи отъ Народнитѣ Свѣтъ и са поднесе на Высокѣхъ Портѣ за прѣгѣдваніе и удобреніе и да издаде высоката си заповѣдъ за избираеніето и опрѣдѣленіето на Екзарха, каквото да са уредятъ и поправятъ останалитѣ отъ толкова врѣме насамъ въ разбъркано положеніе духовны наши работы и сѣгласно съ силѣхъ на высокославнитѣ този царскы Ферманъ, да са даде вече благопріятныятъ край на въпроса за когото е думата.

Руссе 7 Януарія 1872.

(Слѣдватъ Общинскитѣ, градскитѣ, еснафскитѣ, махленскитѣ и селскитѣ печати).